

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 06 юни 2023 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Павлина Панова

Членове: Мариана Карагьозова-Финкова Атанас Семов

Константин Пенчев Красимир Влахов

Филип Димитров Янаки Стоилов

Таня Райковска Соня Янкулова

Надежда Джелепова

при участието на секретар-протоколиста Мариана Малканова разгледа в закрито заседание на 06.06.2023 г. конституционно дело №8/2023 г., докладвано от съдия Надежда Джелепова.

Производството е по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България във фазата по допустимост на искането по реда на чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Делото е образувано на 19.04.2023 г. по искане на тричленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 55, ал. 2 от Закона за Сметната палата (ЗСМП; обн. ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г.; посл. изм., ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г.).

Със свое определение от 13.04.2023 г., постановено по административно дело №8503/2022 г. по описа на Върховния административен съд, Седмо отделение, съдебният състав е установил несъответствие на разпоредбата на чл. 55, ал. 2 ЗСМП, съгласно която окончателните одитни доклади на Сметната палата не подлежат на оспорване по съдебен ред, с чл. 120, ал. 1 и ал. 2, и чл. 4, ал. 1 от Конституцията. Поради това е спрял производството по делото и в съответствие с чл. 150, ал. 2 от Конституцията е внесъл въпроса в Конституционния съд.

Върховният административен съд е сезиран с частна жалба от „Монтажи“ ЕАД срещу прекратително Определение №3827 от 13.05.2022 г. по административно дело №3802/2022 г. по описа на Административен съд – София-град, с което е оставена без разглеждане подадената от „Монтажи“ ЕАД жалба срещу Окончателен одитен доклад №1000200321 на Сметната палата за извършен одит за съответствие при сключването и изпълнението на договори по Закона за обществените поръчки от „Монтажи“ ЕАД за периода 01.01.2017 година – 31.12.2020 година. В своето определение първоинстанционният съд е приел, че жалбата е недопустима, тъй като, от една страна, оспореният одитен доклад не представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК), а от друга – той не подлежи на оспорване по съдебен ред на основание чл. 55, ал. 2 ЗСМП.

В искането съставът на Върховния административен съд е обосновал приложимостта на чл. 55, ал. 2 ЗСМП по висящия пред него правен спор, като посочва, че без извършване на преценката за съответствието на разпоредбата с Конституцията, което е правомощие на Конституционния съд, Върховният административен съд „не би могъл да упражни ефективното правомощията си по чл. 229, ал. 1, т. 1 и сл. АПК и да се произнесе относно обжалвания съдебен акт“.

Върховният административен съд излага аргументи в подкрепа на твърденията си за противоконституционност на чл. 55, ал. 2 ЗСМП. Съдебният състав обосновава противоречие на оспорената разпоредба с чл. 120, ал. 1 и ал. 2 от Конституцията. Посочва, че забраната за оспорване по съдебен ред на окончателните одитни доклади на Сметната палата лишава техните адресати от възможността за осъществяване на съдебен контрол върху административен акт, който непосредствено засяга техни права и интереси. Вносителят приема също, че това законодателно разрешение не позволява извършване на съдебна проверка за материалната законосъобразност на доклада и за спазването на административното производство по неговото издаване. Според съдебния състав чл. 55, ал. 2 ЗСМП нарушава правото на защита на одитираните субекти, като неоправдано ги лишава от процесуалната възможност да оспорват окончателните одитни доклади. В искането е изложен и аргументът, че тъй като с тези административни актове се нарушават или застрашават правата или законните интереси на одитираните лица, те са „засегнати“ от тях по смисъла на чл. 120, ал. 2 от Конституцията, което е материалноправно основание за включването им в кръга на съдебнообжалваемите актове, и легитимира процесуалноправния интерес от тяхното оспорване по съдебен ред. В искането е направен и извод за противоречие

на оспорената разпоредба с чл. 4, ал. 1 от Конституцията, като се посочва, че изключването на възможността за съдебно оспорване не е обусловено от висша конституционна ценност, поради което се нарушава материалната справедливост като елемент от принципа на правовата държава.

Конституционният съд, за да се произнесе по допустимостта на искането, съобрази следното:

Искането е направено от субект, който е оправомощен да сезира Конституционния съд съгласно чл. 150, ал. 2 от Конституцията и има за предмет законова разпоредба, приложима по конкретно съдебно производство - административно дело №8503/2022 г. по описа на Върховния административен съд.

Искането има за предмет установяване на противоконституционност на действаща законова разпоредба, което е правомощие на Конституционния съд по чл. 149, ал. 1, т. 2 от Основния закон.

По искането за установяване на противоконституционност на чл. 55, ал. 2 ЗСМП Конституционният съд не се е произнасял с решение или определение за недопустимост, поради което не е налице отрицателната процесуална предпоставка по чл. 21, ал. 6 ЗКС, която да изключва неговата допустимост.

Искането е съобразено с изискуемите по чл. 17, ал. 1 и 2 ЗКС и чл. 18, ал. 1, 2, 3, 5 и 7 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд (ПОДКС) форма и реквизити.

Предвид изложеното, Конституционният съд намира, че искането следва да бъде допуснато за разглеждане по същество.

С оглед предмета на конституционното производство Съдът приема, че като заинтересувани институции на основание чл. 20а, ал. 1 ПОДКС следва да бъдат конституирани: Народното събрание, Министерският съвет, министърът на финансите, Върховният касационен съд, Върховният административен съд, Висшият адвокатски съвет и Сметната палата.

На основание чл. 20а, ал. 2 ПОДКС като заинтересувани неправителствени, съсловни, синдикални и други организации следва да бъдат поканени да предложат становища по предмета на делото: Съюзът на съдиите в България, Асоциацията на българските

административни съдии, Българската съдийска асоциация, Съюзът на юристите в България и Сдружението на одиторите в публичния сектор-СОПС.

На основание чл. 20а, ал. 3 ПОДКС Съдът намира, че следва да се отправи покана да дадат писмено правно мнение по предмета на делото до следните изтъкнати специалисти от науката и практиката: проф. д-р Валери Димитров, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова, проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Евелина Димитрова, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова и доц. д-р Юрий Кучев.

По изложените съображения и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията и чл. 19, ал. 1 от Закона за Конституционен съд, Конституционният съд

О П Р Е Д Е Л И:

Допуска за разглеждане по същество искането на тричленен състав на Върховния административен съд за установяване на противоконституционност на разпоредбата на чл. 55, ал. 2 от Закона за Сметната палата (обн. ДВ, бр. 12 от 13.02.2015 г.; посл. изм., ДВ, бр. 7 от 19.01.2018 г.).

Конституира като заинтересувани институции по делото: Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Висшия адвокатски съвет и Сметната палата, на които да се изпратят преписи от искането и от определението, като им се дава възможност в 30-дневен срок да представят писмени становища по предмета на делото.

Отправя покана да дадат становища в същия срок до: Съюза на съдиите в България, Асоциацията на българските административни съдии, Българската съдийска асоциация, Съюза на юристите в България и Сдружението на одиторите в публичния сектор-СОПС, на които да се изпратят преписи от искането и от настоящото определение.

Отправя покана до: проф. д-р Валери Димитров, проф. д-р Димитър Костов, проф. д-р Екатерина Михайлова, проф. д-р Емилия Друмева, проф. д-р Емилия Панайотова,

проф. д-р Иван Стоянов, проф. д-р Пенчо Пенев, проф. д-р Пламен Киров, проф. д-р Сашо Пенев, проф. д-р Снежана Начева, проф. д-р Христина Балабанова, доц. д-р Евелина Димитрова, доц. д-р Зорница Йорданова, доц. д-р Деяна Марчева, доц. д-р Мартин Белов, доц. д-р Наталия Киселова и доц. д-р Юрий Кучев, които могат да дадат писмено правно мнение по предмета на делото в 30-дневен срок от уведомяването и получаването на преписи от искането и от настоящото определение.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в 30-дневен срок от получаването може да представи допълнителни съображения.

Председател: Павлина Панова